

відділ університету для визначення суми додаткової плати за навчання. Після сплати вказаної суми, наказом ректора студенту продовжується термін навчання в магістратурі.

Такий підхід є досить простим, як по формі, так і по змісту. Щодо змісту, то необхідно підкреслити, що державна атестація здійснюється Державною екзаменаційною комісією, яку очолює декан, а членами є викладачі факультету. Комісія є постійно діючою на факультеті. Організувати її засідання в любий час немає ніякої проблеми.

Запропонований порядок, на мій погляд, значно підвищить теоретичний і практичний рівень фахової підготовки, підвищить якість дипломних робіт, забезпечить студентам свободу самостійної поведінки. Він повністю відповідає вимогам Болонського процесу.

С. І. Ходакевич, ст. викл.
кафедри банківської справи

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У СВІТІ ТЕНДЕНЦІЙ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Проблеми вищої освіти, спричинені спеціалізацією освіти та утилітарним ставленням до неї як у світі в цілому, так і в Україні, вже давно перестала бути суто освітянськими проблемами, набувши соціального, а то й загально філософського значення.

Спробою практичного подолання цих проблем став процес за лібералізацію вищої освіти. Важливо відразу підкреслити, що йдеться не тільки про певну технологію педагогічної діяльності, а й про самі принципи, на яких вона будується. Ми мусимо готувати нове покоління для того, щоб жити і брати на себе керівну роль у глобальному світі, в світі, де обсяги інформаційного навантаження на людину збільшується в геометричній прогресії, що вимагає від студентів ставати змістовними, мислячими людьми, відповідальними громадянами з незалежною свідомістю. І стратегія такої філософії освіти повинна базуватися, по-перше, на утвердженні гуманістичних цінностей, підвищенні ролі загальної освіти і культури. Варто зважити на те, що вузька професіоналізація склалася відповідно з потребами індустріальної доби. Постіндустріальне суспільство висуває свої вимоги. Воно потребує людей всебічно розвинених, критично мислячих, здатних до самостійної і відповідальної діяльності. Мабуть найголовнішою проблемою сучасної вищої освіти є проблема поєднання компонентів загального і спеціального в ній, знаходження оптимальної

комбінації професійної підготовки з формуванням загальної культури, засвоєнням гуманістичних і демократичних цінностей.

По-друге, така стратегія повинна бути пов'язана з підвищенням продуктивності освіти, яка може бути досягнута не шляхом засвоєння студентами невинно зростаючого обсягу знань, а шляхом формування у них передовсім здатності до продуктивного, творчого, незалежного, критичного мислення. Треба звернути увагу на те, що не тільки сума тих знань, яку необхідно засвоїти для оволодіння певною професією, а й число самих цих професій постійно зростає. І якщо взяти до уваги динамізм, властивий сучасному суспільству, постійне технологічне оновлення та модернізацію суспільного життя, неефективність сучасної освіти, орієнтованої на підготовку вузьких фахівців стає очевидною. Вихід із цієї ситуації якраз і можна знайти в особливостях ліберальної освіти і полягає він у тому, що метою вищої освіти має стати не тільки засвоєння фундаментальних базових знань, а й формування у студентів здатності до навчання, до продуктивної інтелектуальної праці. В цьому відношенні ліберальна освіта не є підготовкою до якоїсь спеціальної посади, або роботи, це — формування всесторонньо розвинутої, критично мислячої і творчої особистості.

По-третє, ця стратегія повинна полягати у формуванні базових демократичних цінностей. Зв'язок ліберальної освіти з демократією полягає не лише в тому, що ця освіта передбачає включення до навчального плану відповідних дисциплін, а й у її орієнтації на формування у студентів навичок критичного мислення. Це означає не просто пасивну рецепцію певної інформації, а й активну участь студентів у навчальному процесі. Можливість сформулювати власну програму навчання, свобода вибору курсів, сучасні інтерактивні методи проведення занять стають для студента справжньою школою демократії, відповідальності за власні рішення, вміння робити вибір і планувати своє життя, стають у повному розумінні цього слова школою свободи.

В цьому випадку суспільство потребує нової філософії, зміни пріоритетів, ясного розуміння мети, заради якої існують і ВНЗи, і вся система вищої освіти. Треба визначитися, що головне: потреба держави у фахівцях, чи потреби самої людини, потреби її інтелектуального і духовного саморозвитку. До сих пір головною метою вітчизняної вищої освіти була саме підготовка фахівців для народного господарства. Тривалий час в нашій країні панував саме такий функціональний підхід. Вважалося, що головним призначенням університету має бути цілеспрямована підготовка майбутніх кадрів для держави. І навіть на думку не спадало, що

таким призначенням може бути формування людської особистості, підготовка просто освіченої людини.

Адже не можна навчити студента думати, творчо і відповідально ставитися до навчання, не перетворивши його з об'єкта педагогічних впливів на суб'єкт навчальної діяльності, не зробивши його активним учасником навчального процесу. А реально це можна зробити лише тоді, коли сам студент братиме активну участь в організації і плануванні цього процесу, коли він братиме участь у формуванні своїх навчальних планів і програм. Без цього він, попри всі зусилля педагогів, так і залишиться засобом для якоїсь зовнішньої цілі, об'єктом чужої йому діяльності.

У країні з високорозвиненою математикою і найпередовішою економічною думкою досі не відомі економіко-математичні моделі впливу освіти на економіку, не обраховані ймовірні зміни у суспільстві внаслідок досягнення того чи іншого рівня освіченості його людськими ресурсами. Необхідність в Україні стрімкої інтелектуалізації суспільного життя, подолання розходження між знаннями та ефективно корисними діями її громадян обумовлюють розробку доктрини (філософія освіти), спроможної забезпечити вищу швидкість здобуття знань та їхнього використання порівняно зі швидкістю суспільних змін.

Філософія освіти ХХІ століття в Україні постає засобом інтеграції науки, політики щодо науки і управління знаннями в сучасному баченні мікро- і макрперспектив процесів творення, виробництва, трансферу, трансформації та використання знання. У суспільстві має відбуватися управління знанням як інтелектуальним капіталом, що повинно здійснюватися шляхом більшого використання інформаційних мереж і технологій, формування нових ролей і відносин між дослідниками і практиками, створення сучасних форм професійного розвитку й освіти, об'єднання інтелектуального і соціального капіталу, проектування відповідної інфраструктури.

А. В. Хрол, методист деканату ФІСІТ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

Ми живемо в епоху, коли інформація стає важливим ресурсом, і цей факт є загально відомим. Вивчення сучасних інформаційних технологій залучає нас до нової культури. Таким чином, у майбутньому традиційні навчання трансформуються у нові інформаційно-педагогічні технології.